

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań 07.01.2025 roku

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

dziedzina: sztuka

## RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

**Pani mgr PAULINY SADRAK**

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki

wszczętym przez Radę ds. Stopni

Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi

### **Podstawowe dane o doktorantce:**

Pani Paulina Sadrak urodziła się w Ostrowcu Świętokrzyskim. Przed rozprawą doktorską miała Ona szereg doświadczeń artystycznych wynikających z pracy zawodowej w dziedzinie szeroko rozumianej sztuki tkackiej i haftu oraz ze styczności z problemami badawczymi i projektowymi tworzonych prac w nurcie – memorial memories.

Pani mgr Paulina Sadrak miała następujące wystawy indywidualne w latach 2016-2024:

a) 06.10.2016 *Paulina Sadrak Tkanina Eksperymentalna* Galeria „526” Polski Ośrodek Sztuki, Łódź. Na wystawie zaprezentowane zostały prace: „*Konstelacje I*” (szpilki, pianka arch., nici, wym. 140x280 cm) *Konstelacje II* (tkanina żakardowa, szpilki, haft ręczny wym. 170x255 cm), „*Skończoność możliwości – możliwość nieskończoności*” (szpilki, nici bawełniane i poliestrowe, wym. 156x185 cm), premierowo 3 prace z cyklu „*Neony*” (akryl na płótnie, szpilki, nici syntetyczne i bawełniane wym. ok. 40x40 cm)

b) 14.10.2016 *PAULINA SADRAK / NELA ĆWIEK* Galeria Sztuki Park Kulturowy Miasto Tkaczy w Zgierzu. Na wystawie zaprezentowane zostały prace z cyklu kolaży „*Bez tytułu*” (technika mieszana, 12 prac o wym. 100x70)

c) 19.02.2019 *Sweet nothings* Galeria Lektorium CniS ASP Łódź

Na wystawie zaprezentowana została kolekcja *Sweet Nothings* – tkaniny unikatowe zdobione haftem mechanicznym (tkanie, zszywanie, montaż, różne



materiały: tkaniny unikatowe, dzianiny, włókniny, skóry, celuloza, 56 miniatur, różne formaty w granicach 30x30 cm).

d) 05.05.2023 *Not my memory* Textil Kunst Galerie Aichhorn, Salzburg Austria Na wystawie zaprezentowana została kolekcja prac *Not my memory* (haft mechaniczny i ręczny na różnych podłożach, miniatury oraz większe formaty, 11 prac).

Miała Ona także udział w wystawach zbiorowych 2016-2024 - w sumie - 30-stu, ale wymienię te ostatnie:

- 13.05.2020 21. Międzynarodowa Wystawa miniatury Tkackiej *Miracle*, Galeria Umelka Bratysława, Słowacja (Wystawa online ze względu na panującą pandemię).

Na wystawie zaprezentowana została miniatura pt. „*To catch a light*”, (nici metalizowane, szkło, wym 20x20 cm).

- 05.09.2020 Contextile 2020 Contemporary Textile Art Biennial *Places of memory* Guimaraes, Portugalia

Na wystawie zaprezentowana została praca pt. „*Object of desire*” (haft mechaniczny na ręcznie malowanym papierze wym. 200x130 cm).

- 01.12.2020 V Międzynarodowe Triennale Sztuki Tekstylnej TexpoART pod kierownictwem Narodowego Uniwersytetu Artystycznego „George Enescu” i Związku Artystów Rumuńskich.

Na wystawie zaprezentowana została praca pt. „*I saw you in my dream*” (haft komputerowy na papierze wym. 91x18 cm).

- 10.10.2021 8th European Quilt Triennial Textilsammlung Max Berk  
Heidelberg, Niemcy

Na wystawie zaprezentowana została praca pt. „*9x11*” (ręcznie wykonane elementy łączone za pomocą haftu komputerowego, nici bawełniane i poliestrowe, wym. 185x130 cm).

- 21.08.2022 11. *Międzynarodowe Biennale Artystycznej Tkaniny Lnianej „Z krosna do Krosna” 2022*, BWA Krosno

Na wystawie zaprezentowany został tryptyk pt. „*Raz, dwa, trzy...*” (haft mechaniczny na lninie, 3 x 10x15 cm).

- 04.10.2022 *The Exhibition of Polish Contemporary Textile Art and Batik POLA*. Muzeum Narodowe Indonezji, Jackarta

Na wystawie zaprezentowana została praca pt. „*Object of desire*” (haft mechaniczny na ręcznie malowanym papierze wym. 200x130 cm).

- 08.10.2022 17 *Międzynarodowe Triennale Tkaniny w Łodzi*, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź

Na wystawie zaprezentowana została praca pt. „*Not my memory*” (haft mechaniczny, druk, kolaż papier nici wiskozowe, 202 x 87 cm).

- 22.10.2022 *Zeitgenössische Textilkunst* Galeria LOFT-Raum für Kunst&Gegenwart, Ansbach, Niemcy

Na wystawie zaprezentowana została miniatura pt. „*Żeński*” (haft komputerowy na filcu wym. 20x20 cm).

- 23.09.2023 *Snapshot 01 3x3 : Grasp the Immaterial!* Haihatus Gallery, Joutsa, Finlandia

Na wystawie zaprezentowane zostały prace, które powstały podczas rezydencji artystycznej w Haihatus Art Center, Joutsa Finlandia – zrealizowanej dzięki grantowi z programu mobilności artystów *Culture Moves Europe 2023* przyznanemu przez Goethe Institute.

- 30.09.2023 *IV Biennale Tkaniny Artystycznej w Poznaniu* „Raz, dwa, trzy, znikasz ty... Galeria Sztuki Rozruch, Jeżyckie Centrum Kultury Poznań

Na wystawie została zaprezentowana praca pt. „Not my memory II” (haft, druk, prucie, papier, aksamit, bawełna, poliestrowe i wiskozowe nici, 150 x 250 cm).

- 21.03.2024 *Snapshot 02 3x3 : Grasp the Immaterial!* Gedok Gallery Stuttgart, Niemcy – wystawa zrealizowana dzięki grantowi z programu *Promocja Kultury Polskiej na Świecie* – przyznanemu przez Instytut im. Adama Mickiewicza.
- 14.06.2024 *Historie igłą pisane* Atelier Wimar Stowarzyszenie łązega Poznańska Św. Marcin 75, Poznań

Na wystawie została zaprezentowana praca pt. „Nie moje wspomnienie - szkice” (haft na bawełnie / 16 elementów 30 cm x 25 cm).

- 21.06.2024 *VIII International Triennale of Textile Arts Tolerance Limit The*  
Szombathely Gallery, Węgry

Na wystawie została zaprezentowana praca pt. „Forget me not – Her” haft na papierze, 10 x 12 cm.

Poniżej przedstawiam wykaz publikacji utworów lub dzieł artystycznych, w których dodatkowo ma prezentowane swoje prace:

- a) Katalog wystawy 13 Międzynarodowy Jesienny Salon Sztuki w Ostrowcu Świętokrzyskim  
BWA Ostrowiec Świętokrzyski  
ISBN: 978-83-88318-66-5, str. 138, 139.
- b) Katalog wystawy Contextile 2016 Contemporary Textile Art Biennale 2016  
Guimaraes, Portugalia, ISBN: 978-989-96552-4-9 str. 92, 93.
- c) Katalog wystawy Najlepsze Dyplomy Akademii Sztuk Pięknych 2016 Galeria wielka Zbrojownia Gdańsk ISBN: 978-83-65366, str. 48.
- d) Katalog wystawy Prime Time Centralne Muzeum Włókiennictwa Łódź, ISBN: 978-83-65403-37-7, str. 166-169.
- e) Katalog wystawy My Spadkobiercy? Galeria Kobro ASP Łódź  
ISBN: 978-83-65403-52-0 str. 107.
- f) Katalog wystawy 6th International Tapestry Triennale Novi Sad  
ISBN: 978-86-85255-08-3 str. 90, 91.
- g) Katalog wystawy 20. Międzynarodowa Wystawa miniatury Tkackiej

Celebration,

Galeria Umelka Bratislava, Słowacja str. 24.

h) Katalog wystawy 6th Triennial of Textile Art Szombathelyi

Keptar, Szombathelyt Gallery, Węgry, str. 139.

i) Katalog wystawy 10. Międzynarodowe Biennale Artystycznej Tkaniny Lnianej

„Z krosna do Krosna” 2018 BWA Krosno, ISBN: 978-83-89921032-1 str. 78.

j) Katalog wystawy 11. Baltic Minitextile Gdynia, Muzeum Miasta Gdyni, ISBN:

978-83-949989-6-7 str. 96, 97.

k) Katalog wystawy II Biennale Tkaniny Artystycznej w Poznaniu Muzeum

Sztuk Użytkowych Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, ISBN: 978-

955422-0-6 str. 35.

l) Katalog wystawy 21. Międzynarodowa Wystawa miniatury Tkackiej Miracle,

Galeria Umelka Bratislava, Słowacja, str. 53.

ł) Katalog wystawy Contextile 2020 Contemporary Textile Art Biennial Places of

memory Guimaraes, Portugalia, SBN: 978-989-96552-5-6 str. 90, 91.

m) Katalog wystawy V Międzynarodowe Triennale Sztuki Tekstylnej TexpoART

Victoria and Theodor Pallady Art Galleries ,Iasi Rumunia, ISBN: 978-606-13-

5877-9 str. 93.

n) Katalog wystawy 8th European Quilt Triennial Textilsammlung Max Berk

Heidelberg,

Niemcy, str. 19, 98, 99.



- o) Katalog wystawy 11. Międzynarodowe Biennale Artystycznej Tkaniny Lnianej „Z krosna do Krosna” 2022, BWA Krosno, ISBN: 978-83-89921-44-4 str. 72.
- p) Katalog wystawy The Exhibition of Polish Contemporary Textile Art and Batik POLA. Muzeum Narodowe Indonezji, Jackarta, str. 99
- r) Katalog wystawy 17 Międzynarodowe Triennale Tkaniny w Łodzi, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź, ISBN: 978-83-60146-91-0, str. 72,73.
- s) Katalog wystawy IV Biennale Tkaniny Artystycznej w Poznaniu „Raz, dwa, trzy, znikasz ty...” Galeria Sztuki Rozruch, Jeżyckie Centrum Kultury Poznań, ISBN: 978-83-955422-6-8, str. 32.

Informacje o wystąpieniach doktorantki na krajowych i międzynarodowych biennale, konferencjach, sympozjach naukowych:

Wygłoszenie prezentacji promującej wydział Tkaniny i Ubioru podczas Sympozjum Edukacja przez Sztukę organizowanego przez ASP Łódź oraz Polski Komitet Międzynarodowego stowarzyszenia Wychowania przez Sztukę inSEA, Aula Cpm 25.10.2017

Wykaz zrealizowanych projektów badawczych krajowych, europejskich i innych międzynarodowych:

- a) Projekt badawczy : „HAFT mechaniczny, eksperymentalny jako narzędzie

w TYFLOGRAFICE. Reliefowe przedstawianie rzeczywistości metodą haftu na różnych podłożach stanowiące pomoc dla osób niewidomych i słabo widzących w identyfikacji/rozpoznawaniu otoczenia." prowadzone pod kierunkiem dr hab. L.Choczaj prof. ASP w Łodzi (praca badawcza na rok 2014/2015 finansowana ze środków MNiSW w ramach dotacji podmiotowej na utrzymanie potencjału badawczego).

- członek zespołu badawczego, badanie zrealizowane podczas studiów magisterskich – Umieszczam w wykazie ze względu na jego duży wpływ na dalsze działania artystyczne.

b) Projekt badawczy „Badanie możliwości wykorzystania komputerowego haftu mechanicznego jako narzędzia wypowiedzi plastycznej, przy użyciu niestandardowych podłoży hafciarskich.” realizowany w ramach dotacji celowej MNiSW na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nim związanych służących rozwojowi młodych naukowców na rok 2017.

- Projekt autorski , wykonany w pełni samodzielnie.

Uczestnictwo w programach europejskich i innych międzynarodowych:

a) Przedstawiciel Wydziału Tkaniny i Ubioru podczas 4 tematycznego sympozjum „Smart Textile” zorganizowanego w ramach projektu międzynarodowego RESET INTERREG PROJECT [STFI Saxon Textile Research Institute](#) Chemnitz Niemcy 20.07.2017

b) Asystent podczas kursu Tkaniny Eksperymentalnej prowadzonego przez prof.

Lidię Choczaj podczas Międzynarodowych letnich kursów PATA 17-31.07.2018

c) Funkcja Managera do spraw digitalizacji w programie Heritage Manager w międzynarodowym projekcie CREATEX. Udział w cyklu międzynarodowych spotkań grupy sterującej projektem (Santo Tirso, Portugalia 26.02.2019, Borås, Szwecja 20-22.05.2019). 11 -12.12.2019

Finałowa konferencja projektu „Createx – Textile Heritage Inspiring Creatives”, pomoc w organizacji i koordynacji wydarzenia w Centrum Promocji Mody ASP Łódź

d) Funkcja Koordynatora 4. Międzynarodowego Triennale Tkaniny Młodych Ytāt 2022, Łódź  
09.10.2022

e) Grant z programu Europejskiego Culture Moves Europe, międzynarodowy zespół w składzie : Paulina Sadrak, Heike Ehrath, Nanna alpholm-Flik, realizacja projektu 3x3: Grasp The Immaterial! Rezydencja artystyczna Haihatus Art Center, Finlandia 05 -26.09.2023

Współpraca artystyczna lub naukowa z innymi ośrodkami akademickimi lub naukowymi, w tym zagranicznymi:

Digital Textile Microfactory podczas Międzynarodowych Targów Tkaniny Heimtextil 2017. warsztaty druku cyfrowego na tkaninie w ramach kooperacji *Targów frankfurckich* wraz ze stowarzyszeniem *Rooms for free-Best of design*, *Institut für Textil und Verfahrenstechnik Denkendorf* oraz firmami EPSON,

*ZUEND i Juki. Koordynacja pracy studentek Katedry Druku na Tkaninie które miały okazję zobaczyć na żywo proces realizacji zaprojektowanych przez siebie wzorów od szkicu poprzez wszystkie fazy produkcji. 10-13.01.2017*

Informacja o osiągnięciach i dorobku dydaktycznym i popularyzatorskim:

1. Przeprowadzone lub prowadzone wykłady i seminaria naukowe:

a) Wygłoszenie wykładu „Trendy w obszarze tkaniny we wnętrzu na sezon 2017/18” podczas panelu wykładowego na Międzynarodowych Targach meblowych Expo Mazury w Ostródzie *06.09.2017*

b) Wygłoszenie wykładu pt. „SZTUKA + DESIGN = przestrzeń kolaboracji.” w ramach cyklu Kwartaly Awangardy organizowanego przez Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi. *22.10.2017*

c) Współprowadzenie zajęć (wraz z dr hab. Lidią Choczaj) w Pracowni Tkaniny Eksperymentalnej w Instytucie Tkaniny, Druku i Stylizacji Wnętrz (od 2016 – obecnie)

d) Wygłoszenie wykładu pt. „Tradycje włókiennicze Łodzi, ze szczególnym uwzględnieniem twórców związanych z ASP Łódź” podczas Konferencji „Osnowa i wątek” – śladami włókienniczej Łodzi. Fundacja arsenał Pamięci Łódź  
*16.11.2013*

Publikacje i prace o charakterze popularnonaukowym:

Artykuł pt. „Ytat Międzynarodowe Triennale Tkaniny Młodych – z perspektywy trzech edycji”, magazyn artystyczno -naukowy Powidoki nr 4 zima 2020, Wyd. ASP Łódź ISSN 2657-652X, str. 220

Aktywny udział w imprezach popularyzujących naukę, kulturę oraz sztukę:

- a) Prowadzenie warsztatów papieru czerpanego „Na papierze bez granic” podczas Dni otwartych ASP Łódź 23.04.2016
- b) Międzynarodowe Targi Tkaniny Heimtextil 2016. NIEMCY, Międzynarodowe Targi Tkanin Dekoracyjnych - prezentacja prac i udział studentów Katedry Tkaniny w międzynarodowej wystawie 16 Wyższych Szkół Artystycznych z Europy we Frankfurcie nad Menem. Opieka pedagogiczna podczas wyjazdu, koordynacja wystawy Katedry Tkaniny podczas [Campus@2016](#) 12-15.01.2016
- c) 2. Międzynarodowe Triennale Tkaniny Młodych YTAT 2016 - Członek komitetu organizacyjnego 09.05.2016
- d) Międzynarodowe Targi Tekstyliów Fast Textile w Nadarzynie 2016. Opieka nad stoiskami Katedry Tkaniny oraz Katedry Ubioru. Promocja Wydziału Tkaniny i Ubioru. 17 - 19.11.2016
- e) Międzynarodowe Targi Tkaniny Heimtextil 2017 NIEMCY, Międzynarodowe Targi Tkanin Dekoracyjnych - prezentacja prac i udział studentów Katedry Tkaniny w międzynarodowej wystawie 16 Wyższych Szkół Artystycznych z

Europy we Frankfurcie nad Menem. Opieka pedagogiczna podczas wyjazdu,  
koordynacja wystawy Katedry Tkaniny podczas Campus@2017. 10-13.01.2017 f)  
Międzynarodowe Targi Meblowe W Ostródzie Expo Mazury 2017

Opieka merytoryczna i pedagogiczna nad Wystawą Katedry Tkaniny oraz Katedry  
Druku na Tkaninie. Promocja Wydziału Tkaniny i Ubioru 05-08.09.2017

g) Międzynarodowe Targi Tkaniny Heimtextil 2018 NIEMCY, Międzynarodowe  
Targi Tkanin Dekoracyjnych - prezentacja prac i udział studentów Katedry  
Tkaniny w międzynarodowej wystawie 16 Wyższych Szkół Artystycznych z  
Europy we Frankfurcie nad Menem. Opieka pedagogiczna podczas wyjazdu,  
koordynacja wystawy Katedry Tkaniny podczas Campus@2018 09-12.01.2018

h) Współorganizacja warsztatów tkackich Eco Design podczas Dnia Polskiego w  
Mińsku organizowanego przez Ambasadę RP i Instytut Polski w Mińsku  
05.08.2018

i) 2. Międzynarodowe Triennale Tkaniny Młodych YTAT 2019 - Członek komitetu  
organizacyjnego, kurator wystawy, współredaktorka katalogu, obsługa  
sekretariatu wydarzenia.  
09.04.2019

j) Wystawa prac studentów Instytutu Tkaniny, Druku i stylizacji Wnętrz Drzwi  
Otwarte, Galeria Kobro ASP Łódź - Funkcja kuratora wystawy 04.03.2020

Pani mgr Paulina Sardak otrzymała następujące nagrody oraz wyróżnienia za  
osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i artystyczne:

*2014 – Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa narodowego dla studentów uczelni artystycznych za osiągnięcia w twórczości artystycznej 05.12.2014*

*2015 – Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rok akademicki 2015-2016 za wybitne osiągnięcia 15.12.2015*

*2017 - Nagroda Zespołowa Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi 20.12.2017*

*2018 – Nagroda III stopnia Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi 20.12.2018*

*2019 – Nagroda II stopnia Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi 19.12.2019*

*2021 – Nagroda dla Młodych Artystów i debiutantów poniżej 40 roku życia na 8th European Quilt Triennial Textilsammlung Max Berk Heidelberg, Niemcy 10.10.2021*

*2021 – Nagroda II stopnia Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi 21.12.2021*

*2022 – Nagroda I stopnia Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi 19.12.2022*

Pani mgr Paulina Sardak wskazała jako najważniejsze osiągnięcie artystyczne lub naukowe (spełnienie warunku o którym mowa w art. 186 ust1 pkt. 3 Ustawy PoWiN):

Nagrodę dla Młodych Artystów i debiutantów poniżej 40 roku życia na 8th European Quilt Triennial Textilsammlung Max Berk Heidelberg, Niemcy

10.10.2021 za pracę pod tytułem „9x11” - Tkaninę unikatową wykonaną w autorskiej technice.

**Ocena osiągnięcia - pracy doktorskiej - jako podstawa w niniejszym postępowaniu:**

Załączyłem do niniejszej opinii bardzo dużo przykładów z dorobku Pani mgr Pauliny Sadrak, gdyż bardzo dużo on mówi o Jej twórczo-projektowej działalności. Jak widać z powyższego opisu działalności artystyczno-projektowo-pedagogiczno-organizacyjnej doktorantka posiada już bardzo znaczące osiągnięcia. Łączy Ona wiele obszarów projektowych z praktyką projektową oraz realizacyjno-produkcyjną oraz obiektową. Realizuje je również współpracując z różnymi środowiskami naukowo-dydaktycznymi, a więc z jednej strony tworzy Ona prace artystyczne - przedmioty, ale i również projektuje wystawy, będąc także autorem oraz realizatorem danego wydarzenia artystycznego czy badawczego. A tematem pracy doktorskiej jest „Gatunek specjalny. Kolekcja tkanin i unikatowych obiektów stołowych”. Składają się na nią prace tkane, haftowane - pojedyncze - autonomicznie działające oraz zestawione w zbiorach - instalacji - oraz prace wykonywane na bazie wosku czy gipsu oraz - ceramicznych odpadów. A wszystkie te prace służą doktorantce w rozpoznawaniu swoich emocji i analizie motywacji. Biorą one udział w procesie powoływania warsztatu i tworzenia realizacji dla wyrażenia treści najbardziej istotnych dla autorki. A te treści swój początek często mają w dzieciństwie - a teraz już - jako bardzo dobra - poszukująca artystka - odwołuje się Ona do ich istoty oraz jakby - nostalgii. Doktorantka analizuje i rozpoznaje osobiste tropy w pamięci, które



obecnie zapisuje znakami plastycznymi - w bardziej uniwersalnej - perspektywie sztuki współczesnej. To jej dziedzictwo z rodzinnego regionu województwa świętokrzyskiego ewoluuje procesem powstawania prac, w których zawiera te osobiste tematy i przemyślenia w wybranych formach przekazu plastycznego. Przekazu, który w słowach „Gatunek specjalny” nabiera cech wyjątkowych. Wspomnienia z dzieciństwa autorka przekłada na język sztuki znajdując unikatowość właśnie w wybrakowanych - fabrycznie - produktach ceramicznych. Tak więc te wytwory - przedmioty stają się symbolicznie metaforycznym polem badawczym dla rozważań nad mocą - przedmiotów codziennego użytku - tego - co jest zwykłe - czy nie-zwykłe. Tego szczególnego stanu - przywoływanego w pamięci rodzinnego domu - zapamiętanych przedmiotów. A teraz będących w procesie badania tradycji - zdobienia stołu - również na podstawie próbki zbiorów z Muzeum Etnograficznego w Tokarni. Doktorantka tworzy więc tę tytułową kolekcję doktorską zarówno z tkanin - haftów - instalacji oraz tej unikatowej zastawy. Wzbogaca ten cały zbiór prac o zagadnienia - krytyczne sytuując go w szerszym kontekście historii tradycyjnego wzornictwa tego rodzinnego regionu i oczywiście - jak już napisałem powyżej - w aspekcie sztuki współczesnej. Decydujący jednak dla całej pracy doktorskiej jest stan swoistej rekonstrukcji - przywoływania tych szczególnych chwil - do retrospekcji przeszłości - rodzinnego domu - i jego domowników. Zrekonstruowanie wyobrażeń o domu rodzinnym i wspomnień stających się dzisiaj źródłem działań artystyczno-projektowych. A składają się na to warsztatowe zabiegi autorki jak: odhaftowanie wzoru, złożenie detali tkaniny, różne wersje uzupełnień ścięgowych w

programie *Illustrator by pulse*, *woskowa koronka*, *stół z koronką* czy *stół z piwoniami*. Ta ostatnia nazwa odnosi się także do instalacji autorki znajdującej się w przestrzeni ascetycznego wnętrza, gdzie na długim stole - pokrytym białą surówką bawełnianą i wieloma elementami - potłuczonej - niebiesko-białej cyjanotypii na porcelanie - gipsowych form z dodatkowym jednym elementem - wieczkiem od cukierniczki - wypełnionym złotym płynnym miodem. Tak - ten zestaw - taki zestaw składa się właśnie na „*Gatunek specjalny*”. Specjalny - gdyż artystycznie anektuje on wiele symboliki związanej z kwiatem piwonii, ogrodów, wyobrażeń o raju ale i radości z kąpieli - w jej płatkach. Można by dalej rozwijać te znaczenia, ale sądzę, że najbardziej istotne jest to, że dzieje się to na pewno - o czym jestem głęboko przekonany - również w umyśle widza. A zatem - ta praca - instalacja staje się niezwykle wieloznacznym źródłem asocjacji - czy intrygujących inspiracji. Użycie tych wszystkich elementów składa się więc na swoiste *teatrum*. I tak - jak w innych jeszcze pracach doktoranckich np. „*Woskowej koronce*” z ocynkowaną wanną - widzę klucz do stwierdzenia, że doktorat Pani mgr Pauliny Sadrak stanowi oryginalne rozwiązanie badawczo-artystyczne. Artystka potrafi użyć godnie wspomnienia do nowej sytuacji. Żyć aktywnie i kreatywnie w poczuciu tożsamości z czasem, który pozwala na wzmocnienie i ożywienie kolejnego pokolenia. Twórczych przeobrażeń w odniesieniu do człowieka i jego społeczności. Przeobrażeń dotyczących ukształtowania krajobrazu wspomnień i ogólnie pojętego rozwoju tego regionu - życia mieszkańców. Bez lęku o jednostronne - sentymentalne zawidzenia - w stosunku do innych zamieszkiwanych obszarów. A więc doktorantka

uwzględniając aspekty związane z technologią wyrobów ceramicznych oraz koronkowych przygotowała materiał - jakby pole badawcze do rozważań wym. procesów dotyczących przeobrażeń - w kontekście społecznym. Zaproponowała i przedstawiła rozwiązania artystyczno-projektowe oparte na współpracy z aktywną - bardziej czy mniej - dzisiaj tradycją regionu. I tu przypomina mi się przypowieść - myśl pt. „Jasność” z książki Anthony de Mello pt. „Minuta mądrości”:

„... - Nie szukajcie Boga – rzekł Mistrz – Po prostu patrzcie, a wszystko wam się objawi.

- Ale jak mamy patrzeć?

- Za każdym razem, kiedy patrzycie na cokolwiek, starajcie się widzieć tylko to, co jest, i nic innego.

Uczniowie byli wyraźnie zdezorientowani, więc Mistrz wyłożył to prościej:

- Na przykład, kiedy spoglądacie na księżyc, starajcie się widzieć jedynie księżyc i nic ponadto.

- A cóż innego oprócz księżyca można widzieć, kiedy się na niego patrzy?

- Człowiek głodny mógłby zobaczyć krąg sera. Zakochany – twarz ukochanej osoby...”

Te ukochane osoby autorki - z rodzinnego domu - jak w tej przypowieści - w potrzebach duchowych współczesnego człowieka stają się istotą tego pola badawczego. Projektu budowanego i opartego na lokalnych tradycjach - historycznych czy nawet legendach - czy po prostu wspomnieniach, które zostają zaanektowane przez autorkę do sztuki. Ta doktorska praca prezentowana w formie

obiektów - miękkich i twardych - tkanych, haftowanych i ceramicznych elementów oraz z ich treściami stają się symbolami przeżyć, aktywności w tworzeniu oraz pogłębianiu więzi międzyludzkich. Wszystkie elementy składające się na tę doktorską prezentację cechuje bardzo duża kultura plastyczna pozwalająca odbiorcom - widzom na refleksyjne - ale i atrakcyjne spędzanie - z nimi czasu. Na poczucie społecznej jedności w przyjaznej przestrzeni - w ramach spotkań z przeszłością. Przygotowane przez autorkę prace - kolekcje - tworzą platformy do wymiany poglądów i nawiązywania kontaktów z widzem. Dla wspólnej „pracy” - myśli - dla podniesienia atrakcyjności regionu - jakby jego teraz - lustra. Użycie autorskiego „Gatunku specjalnego” pozwala na ustawienie ostrości w tym lustrze - na świadome i intensywne doświadczenie procesów myślowych dla tworzenia wspólnych wartości. Zaprojektowany proces i składające się na niego - krajobrazy pamięci tworzą nastrój sprzyjający refleksji utylitarnego projektu, który może być powielony w innych przeżyciach i regionach. I właśnie ta uniwersalność użycia, jego siła integracyjna staje się bazą i wartością dla uznania ocenianego doktoratu jako oryginalnego rozwiązania artystycznego - projektowego oraz warsztatowego. Autorka zobrazowanej rzeczywistości nadaje sens, rozwija idee i nadaje również jej funkcję. Tymi elementami dotyczącymi świata wyobraźni buduje i kreuje nowe przedstawienia i odsyła do przeżyć, które się za nimi skrywają. Te nowe znaki obecności odnoszą się do emocjonalnych stanów człowieka będącego w ciągłej - czy tego chce czy nie - wewnętrznej podróży. A przestrzeń kreowana przez doktorantkę staje się archetypem bytu - jakby poprzez - te wszystkie projekty samoregenerującą

się - energią życia... po poprzednim życiu.

### **Konkluzja**

Pani Paulina Sadrak potrafi wyczuć te znaki i wartości, które widz może konfrontować ze sobą i może wejść z nimi w dialog. Ta uniwersalność przekazu ale i rozpoznawalność zapisu projektowego doktorantki są dla mnie wartościami, które tworzą znaczący aspekt badawczy doktoratu. Pani Paulina Sadrak posiada bardzo dobry warsztat plastyczny - plastyczno-społeczny oraz teoretyczny, które razem tworzą też bardzo spójny przekaz, który daje mi właśnie panoramę stanu umysłu i siły wyborów autorki.

Jej cały dorobek, który zaprezentowałem na początku recenzji jest już naprawdę spory i bardzo dobrze rokuje na dalszą przyszłość. Jej myślenie i dążenie do celu - zapisu i analizy społecznego znaku - kadru - obrazu - obiektu objawia się pasją poznania, przez którą dociera On do rejonów swojej i naszej - badawczej podświadomości. Dlatego z całym przekonaniem stwierdzam, że Pani Paulina Sadrak zasługuje na przyznanie Jej stopnia doktora.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz